

Tiedeakatemioiden ja Suomen Akatemian välinen tutkijan mentorointiohjelma 2017-2019

Taustaa

Tiedeakatemioiden, Suomen Akatemian ja Opetus- ja kulttuuriministeriön välisissä keskusteluissa on kiinnitetty huomiota siihen, että tutkijanuransa alkupuolella oleville tutkijoille ei ole Suomessa tarjolla uralla etenemistä tukevaa mentorointia. Kun Valtion talousarvioehdotuksessa vuodelle 2017 osoitettiin Suomen Akatemialle 30 miljoonan euron lisävaltuus nuorten tutkijoiden aseman edistämiseen, päätettiin tarttua vireillä olleeseen suunnitelmaan mentorointiohjelmasta. Mentorointikokeilu haluttiin suunnata menestyneille nuoremman sukupolven tutkijoille, jotka ovat edenneet urallaan nopeasti. Kohderyhmäksi valikoitui siten Suomen Akatemian syyskuun 2016 haussa myönteisen (akatemiahanke)rahoituspäätöksen saaneet tutkijat, jotka johtavat ensimmäistä akatemiahankettaan ja ovat nuorempia kuin akatemiahanketohtajat keskimäärin.

Mitä tutkijan mentorointiohjelmalla tavoitellaan?

Yleisesti ottaen mentoroinnilla tarkoitetaan kokeneen ammattilaisen eli mentorin ja kehityshaluisen mentoroitavan eli aktorin välistä luottamuksellista yhteistyötä ammatillisen kasvun ja kehittymisen vahvistamiseksi. Tutkijan työ on monitahoista ja moniosaamista vaativaa, mikä asettaa tekijänsä erilaisten haasteiden ja valintojen eteen. Sen vuoksi tutkijan mentorointiohjelmalla tarjotaan halukkaille aktoreille yhteistyömahdollisuutta maamme parhaiden ja kokeneimpien tutkijoiden kanssa. Parhaimmillaan mentorit pystyvät jakamaan laajaa ammatillista kokemustaan, myös arvokasta hiljaista tietoa, joka on usein vaikeasti saavutettavissa. Mentoreille ohjelma tarjoaa näköalapaikan nuoremman sukupolven tutkimusmaailmaan, mieluiten oman tieteenalan rajat ylittäen. Onnistunut aktori-mentori suhde rikastuttaa siten molempien osapuolten ajattelu- ja kokemuspohjaa. Parhaimmillaan se auttaa tutkijan ammatissa tyypillisten kysymysten pohdinnassa omaa tieteenalaa laajemmin ja sektorien yli sekä edistää ammatillisten päämäärien saavuttamista.

Miksi mentorointiohjelman tarjoavat tiedeakatemit ja Suomen Akatemia?

Suomessa toimii neljä tiedeakatemiasäätiötä (Suomen Tiedeseura, Suomalainen Tiedeakatemia, Teknillisten Tieteiden Akatemia ja Svenska Tekniska Vetenskapsakademien i Finland) ja näiden yhteistyöelimenä toimii Tiedeakatemiain neuvottelukunta. Tiedeakatemit edustavat laajasti Suomen arvostetuinta tutkijakuntaa, joten on oletettavaa, että potentiaalisesti parhaat mentorit löytyvät juuri näiden toimijoiden joukosta. Suomen Akatemia on puolestaan maamme pääasiallinen kilpaillun tutkimusrahoituksen jakaja, jonka hakemuserviointi perustuu kansainväliseen vertaisarviointiin ja läpinäkyviin arviointiprosesseihin. Siten Suomen Akatemia on myös hyvä riippumaton taho seulomaan esiin lupaavimmat itsenäisen uransa alkupuolella olevat tutkijat. Yhteistyö juuri näiden tahojen välillä varmistanee maanlaajuisesti sopivan aktorikohderyhmän ja parhaiden mentoreiden löytämisen.

Sopimus ja vastuunjaot

Tiedeakatemiain neuvottelukunta ja Suomen Akatemia ovat 17.5.2017 allekirjoittaneet sopimuksen yhteisestä mentorointiohjelmasta. Vastuunjaosta sovittiin seuraavaa:

Tiedeakatemiain neuvottelukunnan tehtävät

- Koota taustayhteisöinä toimivien tiedeakatemioiden kanssa pooli mahdollisista ohjelmaan osallistuvista mentoreista
- Vastata yhdessä tiedeakatemioiden kanssa mentoreiden ennakkokoulutuksesta
- Ottaa vastaan aktoreiden hakemukset ohjelmaan ja pitää yllä aktoripoolia
- Yhdessä tiedeakatemioiden kanssa ehdottaa sopivia mentorien ja aktorien pareja

Suomen Akatemian tehtävät

- Tiedottaa ensimmäisen oman akatemiahankkeensa rahoituksen saaneille nuorille tutkijoille ohjelmasta ja antaa heille ohjeet mukaan ilmoittautumisesta
- Vastata kaikkien aktoreiden ja mentoreiden yhteisestä alkutapaamisesta sekä väli- ja lopputapaamisista mentorointikauden aikana
- Aktorit kattavat Suomen Akatemialta saamastaan hankerahoituksesta aktoreiden ja mentoreiden kahdenkeskisten mentorointitapaamisten kohtuulliset kustannukset, esimerkiksi matkat ja tarjoilut

Ohjausryhmä ja yhteyshenkilöt

Tutkijan mentorointiohjelma on pilottihanke, ja sen tueksi on muodostettu ohjausryhmä, joka on kokonaisuudessaan sekoitus tutkija- ja hallintoehenkilökuntaa.

Ohjausryhmään nimetyt henkilöt ovat:

- Olavi Nevanlinna, Tiedeakatemiain neuvottelukunta, puheenjohtaja
- Carl Gahmberg, Suomen Tiedeseura, jäsen ja pysyvä sihteeri
- Pekka Aula, Suomalainen Tiedeakatemia, pääsihteeri
- Riitta Maijala, Suomen Akatemia, ylijohdaja
- Meri Vannas, Suomen Akatemia, juristi
- Sanna Marjavaara, Suomen Akatemia, tiedeasiantuntija

Ohjelman yhdyshenkilöinä toimivat viran puolesta pääsihteeri Päivi Tikka Tiedeakatemiain neuvottelukunnasta ja johtava tiedeasiantuntija Hannele Lahtinen Suomen Akatemiasta.

Ohjelman kesto ja aikataulus

Ohjelma julkistettiin 21.6.2017 Suomen Akatemian ja Tiedeakatemiain neuvottelukunnan yhteisellä tiedotteella, joka löytyy molempien organisaatioiden verkkosivuilta. Ohjelman kestoksi on määritelty kaksi vuotta, jonka jälkeen ohjelman toteutumista ja sen tavoitteita arvioidaan. Ohjelmaan osallistuneiden aktoreiden seuranta pyritään jatkamaan myös tämän jälkeen, jotta saataisiin kokonaisvaltaisempi kuva ohjelman vaikuttavuudesta pidemmällä aikavälillä.

Ohjelmaan ilmoittautuminen alkaa elokuussa 2017, ja mentoreiden koulutus järjestetään syyskuussa 2017. Akatemiahankkeiden rahoituskausi alkaa tyypillisesti 1.9.2017. Ensimmäinen yhteinen tapaaminen aktorien, mentorien ja ohjausryhmän kanssa järjestetään 30.10.2017 klo 12-16.30 Tieteiden talolla Helsingissä. Toinen tapaaminen pidetään syksyllä 2018, ja ohjelman lopetus arviointineen toteutetaan syksyllä 2019.

